

KOMISJA EUROPEJSKA

Dyrekcja Generalna Ds. Rynku Wewnętrznego i Usług

POLITYKA W ZAKRESIE ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH
Dyrektor

Bruksela, dnia 31. 03. 2010 *17072*
MARKT C2 LR/bmg D(2010) 171464

Sz. P. Dariusz Piasta
Wiceprezes
Urząd Zamówień Publicznych
Al. Jana Christiana Szucha 2/4
00-582 Warszawa
Polska

Dotyczy: Zapytanie w sprawie kwalifikacji umów zbiorowego ubezpieczenia na życie zawieranych przez zamawiającego na korzyść pracowników w świetle europejskiego prawa zamówień publicznych

Szanowny Panie Prezesie,

Chciałbym podziękować Panu za pismo z dnia 9 grudnia 2009 r., w którym zwraca się Pan do służb Komisji z pytaniem dotyczącym kwalifikacji prawnej umów zbiorowego ubezpieczenia na życie zawieranych przez zamawiającego na rzecz swoich pracowników. Jednocześnie chciałbym przeprosić za przekazanie odpowiedzi z opóźnieniem. Ze względu na jej możliwe horyzontalne konsekwencje, odpowiedź musiała zostać skonsultowana ze służbami prawnymi Komisji oraz uwzględnienie stanowisko, które Komisja zajęła w związku z toczącym się przed Trybunałem Sprawiedliwości UE postępowaniem w podobnej sprawie (*Komisja przeciw Republice Federalnej Niemiec, C-271/08*).

W swoim piśmie poprosił Pan o opinię służb Komisji w celu rozstrzygnięcia, czy umowy zbiorowego ubezpieczenia na życie zawierane przez zamawiającego, z których korzyść odnoszą wyłącznie osoby trzecie (pracownicy), finansowane ze środków bezpośrednio pobranych z wynagrodzeń ubezpieczonych członków personelu, stanowią zamówienia publiczne w rozumieniu dyrektywy 2004/18/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane, dostawy i usługi.

Zwrócił Pan jednocześnie uwagę na szereg cech szczególnych, które miałyby wskazywać na brak konieczności zastosowania unijnych przepisów o zamówieniach publicznych do tego typu umów:

- korzyści z zawarcia umowy omawianego typu odnosi nie zamawiający, lecz wyłącznie pracownicy, a zatem umowa może być uznana za nieodpłatną;

- składka opłacana jest nie ze środków zamawiającego, lecz bezpośrednio ze środków przeznaczonych na wypłaty wynagrodzeń, przekazywanych przez zamawiającego ubezpieczycielowi, umowa nie angażuje więc środków publicznych;

- przedstawiciele personelu mają wpływ na wybór ubezpieczyciela;

- przedmiotowe grupowe ubezpieczenia na życie są ściśle związane ze stosunkiem pracy, powinny zatem podlegać wyłączeniu na podstawie art. 16 (e) dyrektywy 2004/18/WE.

W związku z powyższym, chciałbym przypomnieć, że zgodnie z Art. 1 dyrektywy 2004/18/WE, zamówienia publiczne zdefiniowane są jako "umowy o charakterze odpłatnym, zawierane na piśmie pomiędzy jedną lub więcej instytucjami zamawiającymi a jednym lub więcej wykonawcami, których przedmiotem jest (...) świadczenie usług".

Powyższa definicja zamówienia publicznego nie zawiera żadnych odniesień do tożsamości beneficjentów usług lub też pochodzenia środków, z których wypłacane jest wynagrodzenie umowne. Do uznania umowy za zamówienie publiczne wystarczającym jest, że zamawiający zawiera ją odpłatnie i w formie pisemnej nawet, jeśli jest to umowa na rzecz osoby trzeciej.

Należy w tym miejscu przypomnieć, że zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości UE, "[dyrektywa] nie wprowadza rozróżnienia między zamówieniami udzielanymi przez zamawiającego w celu realizacji potrzeb związanych z interesem powszechnym oraz zamówieniami niezwiązanymi z tymi zadaniami" (*Komisja przeciw Republice Federalnej Niemiec*, C-126/03).

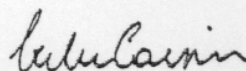
Ponadto, odnośnie argumentu, że należna wg umowy składka wypłacana jest ubezpieczycielowi bezpośrednio ze środków przeznaczonych na wypłaty wynagrodzeń pracownikom, jak wyraźnie stwierdził Trybunał w cytowanym powyżej orzeczeniu, okoliczność, że zapłata umowna nie pochodzi ze środków publicznych nie stanowi czynnika, który mógłby przesądzić o tym, czy w danym przypadku miało miejsce zamówienie publiczne. Należy podkreślić, że zgodnie z przedłożeniem wyłącznie zamawiający jest zobowiązany do zapłacenia należności ubezpieczycielowi. Nie jest przy tym istotne skąd pochodzą środki przeznaczone na pokrycie umownych zobowiązań zamawiającego.

Możliwy wpływ rady pracowniczej na wybór ubezpieczyciela również nie stanowi okoliczności mogącej wpłynąć na kwalifikację umowy z punktu widzenia prawa zamówień publicznych, o ile to zamawiający podejmuje ostateczną decyzję o wyborze kontrahenta – co ma miejsce w opisanym przez Pana przypadku. Ze względu, zatem na fakt, że realizacja przedmiotowej umowy mogłaby nastąpić przez szereg podmiotów, zastosowanie przepisów prawa zamówień publicznych jest niezbędne w celu zapobieżenia zakłóceniu konkurencji w wyniku dokonywania arbitralnych wyborów.

Wreszcie, o ile ewentualne wzajemne zobowiązania pracodawcy i pracownika dotyczące zawarcia umowy pracowniczego ubezpieczenia na życie na korzyść pracownika lub zgody pracownika na potrącenie z tego tytułu części wynagrodzenia, mogą być zakwalifikowane jako umowy z zakresu prawa pracy, nie jest tak w przypadku samych umów o ubezpieczenie zawieranych między pracodawcą a ubezpieczycielem. Pracownik nie jest bowiem stroną wynikającego z takiej umowy stosunku prawnego.

W związku z powyższym, wydaje się, że umowy grupowego ubezpieczenia na życie, opisane w pytaniu, zawierane przez zamawiającego na korzyść pracownika, na podstawie których zamawiający zobowiązany jest do wypłaty wynagrodzenia ubezpieczycielowi, stanowią zamówienia publiczne w rozumieniu prawa UE. Zważywszy, że umowy ubezpieczeniowe wymienione są w załączniku IIA do dyrektywy 2004/18/WE, stosują się do nich w pełni szczegółowe przepisy art. 23-55 tej dyrektywy, o ile ich szacowana wartość przekracza odpowiednie wartości progowe.

Jednocześnie, chciałbym zwrócić Pana uwagę na fakt, że podobne zagadnienie prawne pojawiło się w kontekście wspomnianej wyżej sprawy C-271/08, zawisłej przed Trybunałem Sprawiedliwości UE. Z uwzględnieniem stanu faktycznego powyższej sprawy, w odniesieniu do kwestii odpowiadających Pana zapytaniu, służby Komisji zajęły tożsame stanowisko. Orzeczenie TSUE w ww. sprawie może mieć naturalnie wpływ na ocenę przez służby Komisji problemu przedstawionego w Pana piśmie.

Bertrand CARSIN